

conservat més que en algun nom de lloc: *Costa-ràbbia*, en grans pendents de l'antipendi de les Maleides, da munt Bono (1957), cf. en cast., *DECH* IV, 781b26

No obstant, alguna cosa d'això va usar Lull: «l'amor e l'amat obriren la porta --- e l'amic perdé ymagenar e sentir, e estec en rabeu, per sobre-amor e amar» [‘per excés de’], *Arbre de Filos d'Amor* (NCL CXVII, 36 34, n. 4): segons el ms. S, S XIV, mentre que A, de c. 1400, hi posa en *raubit* [cf. supra], i el text llatí de Magúncia, ll *raptus* En realitat això no és, però, locució adverbial, sinó un adj. *enràbeu*, *en-raubit* (cf. oc. ant. *eureubui*) resultants de refeccions com ara *ERAPĪDU del ll. EREPTUS, del verb *eripĕre*, que al capdavant era també derivat de *rapere*

Molt més sovint certament sota la influència de *re-geu* RIGIDUS, apareix convertit en un tipus REPIDUS, no enterament hipotètic, com sigui que «*repidum* velocem» figura en els glossaris de Ripoll p p Llauro (n.º 1809, *ZRPb* I, 252), i d'aquí prové el roms *repede* ‘rost’, macedo-roms *aripidina* «lieu escarpé» (Pascu, *ARom* IX, 315), Tallgren, *Glanures* III, 173, § 75. No és un fet isolat en la Romània aquesta supervivència popular de RAPIDUS combinat per encreuament amb un quasi-sinònim: és sabut que en els dominis cast. i italià la combinació es féu amb RAPTUS, resultant-ne *rabdo*/*raudo* en aquella llengua i *ratto* en aquesta: «Amor, che al cor gentil *ratto* s'apprende ---», Dante (*Paolo e Francesca*), «sí misero in via --- ed andavanne *ratti* quanto potevano», *Decam* V, § 7 (ed 1961, 350)

En literatura antiga té més aviat el sentit de ‘precipitat, temerari’: «En Ramon Folc, massa sots *rèbeu* e cuytò en vostra resposta, que bé m plaguera que us fóssets acordat ab vostre cavaller. —En Comte, yo no són tant *rèbeu* en ma resposta com deguera ésser, segons la demanda que m fèyets», Desclot, § 156 (NCL V, 45 28, 46 6, ed Coroleu, 316); «viu una nau venir axí *rèbeu* con si tot lo vent del món agués», Reixac (trad *une nef autresi fendant come* ---), 76 31 (1 de nou 100 1, veg s v. *fondal*), «hisqué s *rèbeu* de ---», Boeci (60); «lo rey, qui la veé esmonyonada, isqué *rèbeu* de la cambra, e comensà a cridar com a hom rabiós e exit de son seny», *Filla R Hongria* (NCL XLVIII, 37), «lo dit batlle pres la dita sàrria a la un cap, e tirà-la avall, e ell, tantost, volgué-li ajudar e no poc, car allò segí al dit batlle tan tost que tirà, tan eren en loc *rèbeu* [‘rost’]; e corrén lo dit batlle ho tirà e més-ho ---», Segarra a 1396 (Guardialada, *BABL* x, 422)

«Diable no pot foragitar dyable, mas Déu totpoderós, qui no és *rèbeu* en ses obres, mas tot benigne e suau», Eiximenis (*Dones*, cap 224, f.º 157r2, cf. *Prosficacions*, *EntreDL* I, VIII, 8 9) i n. 154. «En Nuno, no siats impacient ni *rèbou*, que per lo ferm haurem-los», *Cròn* de Marsili (§ 3, 8). «Sabs que lo gat / poc escaldat / tem l'aygua tèbea: / queda o *rèbea* / tem gat mullat», JRoig (*Spill*, 6588) «Ès loc molt *rèbeu*, id est que està en pendent» 1518, *Spill* de Castellbò (doc del f.º 84r, referent a Civis). Justament allí avui *rèpid* amb el sign. de ‘rost, pendent’ com vaig sentir-

ho el 1929 «lo camí de Castellbò cap ací és molt *rèpit*» (doncs, forma de compromís entre l'antic *rèbeu* i el modern *ràpid*)

També trobem el corresponent adverbí *rèbeament*: «un mal peccat que s'apella tempesta o favor indiscreta, e és cant alcun fa tot ço que fa, axí *rèbeament* e encesa, que par que sia diable», Eiximenis, *Dones*, 157r1. I també existí l'abstracte *rebeetat* car metatitzat en *reebetat* l'usà B.Sarriera en la trad. cat. d'Arnau de Vilanova (a 1306) (NCL I, 132.7, glossat «ràbia»).

Fins avui resta això encara en bastants NLL: *La Font Rèbia* de corrent impetuós, a Vilanova de Prades (1935). En part sincopat: vela el Canigó, a Vallestàvia *Costa-Rèbia* (ja recollit pel *InvLC*), però *kostarĕbĕ*, mas en el Canidell, entre Prats de Molló i el Coll d'Ares, a mig aire de la muntanya, pujant cap al mas de *Costa-de-Dalt*, 1957. *Roca-rebes* a la vall de Lavansa, SO. de la Serra del Cadí, 1957.

Del ll. RAPID-ALE prové el cast. *raudal* (*DECH* IV, 782a5). Del qual em sembla ser un duplicat de fonètica mossàrab *Rabdells*, partida de la marjal d'arròs del terme d'Oliiva (Gandia), que és plena de corrents abundosos (1962)

Subrepticus [Lacav.], pres del ll. *subrepticus* id., derivat de *subrĭpĕre* ‘fer alguna cosa d'amagat’, i aquest de *sub-rĭpĕre*; l'adverbí *subrepticament* ja dues vegades en doc. ross. de 1399 (*InvLC*); *subrepció* [Belv.]; *subrepticus* *Obrepticus*; *obrepció*

1 Com és sabut Carles Riba era de família tortosina (abarcelonat des de noi) i sovint tenia propensions lèxiques d'aquella banda Ara bé de Tortosa és la locució *a rapis* ‘a qui primer jo agafí’, *BDC* III, 107 (i Moreira), així com *rapejar* ‘furtar’ (*BDC* III, 107). Ell també és el que devia recomanar d'incloure *rapir* ‘pendre amb violència, arrabassar’ en el *Dfa*. que ha restat sense èxit (com reconeix *AlcM*), i que ja havia estat inclòs com a «antic» per Lab (que era del Maestr.) i abans per Belv. («robar una donzella»), el qual porta també algun mot peculiar del Migjorn.

Rapinyell, *rapinyer*, *-nyera*, *rapir*, *rapis*, *rapissar*, *rapisser*, *-issaire*, *rapissos*, V *rapinya* *Ràpita*, V. *ravata* *De rapitiplam*, b. emp : sembla alteració popular d'una locució de *ribet-i-flam*, on es combinarien *flamant* i *RIBET* alludint un i altre a vestiment brillant i adornat (i amb atracció a les locucions de la mena de *pata-plam*) *Rapitxos*, *rapó*, V. *rapan* *Rapòntic*, *rapònticina*, V. *rabassa* *Rapota*, *rapotis*, V. *rapinya* *Rapso-de*, *rapsoèdia*, *rapsoèdic*, V. *oda* *Rapta*, *raptar*, *rapte*, *raptor*, V. *rapinya* *Rapunxó*, V. *rabassa*

RAQUETA, del fr. *raquette* id., antigament ‘palmell de la mà’, i aquest, de l'ar. *rāba*, que té aquest darrer significat. □ 1ª doc : 1647 (*DT* o ‘reticulum’).

«*Raqueta* per a jugar a pilota: palmula, lusoria palmula reticulata», Lacav. S'hi havia jugat molt en els afores de Bna : «Lo paratge ahont los fadrins jugan a pilota o a *raqueta*, que són les tres o quatre coses més memorables de Sant Boy», B. de Maldà (*Excursions*, p. 101). Aquells de qui cantava el poble que «molta